

Geograafia

1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Põhikooli geograafiaõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) tunneb huvi geograafia ning teiste loodus- ja sotsiaalteaduste vastu ning saab aru nende tähtsusest igapäevaelus ja ühiskonna arengus;
- 2) on omandanud ülevaate looduses ja ühiskonnas toimuvatest nähtustest ning protsessidest, nende ruumilisest paiknemisest ja vastastikustest seostest;
- 3) väärtustab nii kodukoha, Eesti kui ka teiste maade looduslikku ja kultuurilist mitmekesisust;
- 4) mõistab inimtegevuse sõltumist Maa piiratud ressurssidest ja inimtegevuse tagajärgi keskkonnale; suhtub vastutustundlikult keskkonda, järgides säästva arengu põhimõtteid;
- 5) rakendab loodusteaduslikku meetodit probleeme lahendades, planeerib ja teeb uurimistöid, vaatlusi ja mõõdistamisi ning tõlgendab ja esitab saadud tulemusi;
- 6) kasutab teabeallikaid ja hindab kriitiliselt neis sisalduvat geograafiainfot ning loeb ja mõtestab lihtsat loodusteaduslikku teksti;
- 7) on omandanud ülevaate geograafiaga seotud elukutsetest ning mõistab geograafiateadmiste ja -oskuste vajalikkust erinevates töövaldkondades;
- 8) mõistab loodusteaduste- ja tehnoloogiaalase kirjaoskuse olulisust igapäevaelus, on loov ning motiveeritud elukestvaks õppeks.

2. Õppeaine kirjeldus

Geograafia on integreeritud õppeaine, mis kuulub nii loodus- (loodusgeograafia) kui ka sotsiaalteaduste (inimgeograafia) hulka. Geograafia õppimisel areneb õpilaste loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane kirjaoskus. Geograafiat õppides tuginetakse loodusõpetuses omandatud teadmistele, oskustele ja hoiakutele ning tehakse tihedat koostööd matemaatika, füüsika, bioloogia, keemia, ajaloo ja ühiskonnaõpetusega. Geograafiat õppides kujuneb arusaam Maast kui tervikust, keskkonna ja inimtegevuse vastastikusest mõjust. Olulisel kohal on igapäevaelu probleemide lahendamise ja põhjendatud otsuste tegemise oskused, mis aitavad toime tulla

kiiresti muutuvast ühiskonnas. Geograafias ning teistes loodus- ja sotsiaalainetes omandatud teadmised, oskused ja hoiakud on aluseks sisemiselt motiveeritud elukestvaste õppele.

Kooligeograafia peamine eesmärk on näidispiirkondade õppimise kaudu saada ülevaade looduses ja ühiskonnas toimuvatest nähtustest ning protsessidest, nende ruumilisest levikust ja vastastikustest seostest. Rõhutatakse loodusliku ja kultuurilise mitmekesisuse säilimise olulisust ning selle uurimise vajalikkust. Õpilastel kujuneb arusaam teadusest kui protsessist, mis loob teadmisi ning annab selgitusi ümbritseva kohta. Seejuures arenevad õpilaste probleemide lahendamise ja uurimuslikud oskused.

Geograafiat õppides on olulise tähtsusega arusaamise kujunemine inimese ja keskkonna vastastikustest seostest, loodusressursside piiratudusest ning nende ratsionaalse kasutamise vajalikkusest. Areneb õpilaste keskkonnateadlikkus, võetakse omaks säästliku eluviisi ja jätkusuutliku arengu idee ning kujunevad keskkonda väärtustavad hoiakud. Keskkonda käsitletakse kõige laiemas tähenduses, mis hõlmab nii loodus-, majandus-, sotsiaalse kui ka kultuurilise keskkonna.

Geograafial on tähtis roll õpilaste väärtushinnangute ja hoiakute kujunemises. Maailma looduse, rahvastiku ja kultuurigeograafia seostatud käsitlemine on aluseks mõistvale ning tolerantsele suhtumisele teiste maade ja rahvaste kultuuri ning traditsioonidesse. Eesti geograafia õppimine loob aluse kodumaa looduse, ajaloo ja kultuuripärandi väärtustamisele. Globaliseeruva maailma karmistuvast konkurentsis toimetulekuks peab inimene oma eluks, eelkõige õppimiseks, töötamiseks ja puhkamiseks tundma järjest paremini maailma eri piirkondi ning nende majandust, kultuuri ja traditsioone. Geograafiaõpetus aitab kujundada õpilase enesemääratlust aktiivse kodanikuna Eestis, Euroopas ja maailmas.

Geograafiat õppides omandavad õpilased kaardilugemise ja infotehnoloogia kasutamise oskuse, mille vajadus tänapäeva mobiilses ühiskonnas kiiresti kasvab.

Õpitav materjal esitatakse võimalikult probleemipõhiselt ning õpilase igapäevaelu ja kodukohaga seostatult. Õppes lähtutakse õpilaste individuaalsetest iseärasustest ja võimete mitmekülgsest arendamisest, suurt tähelepanu pööratakse õpilaste õpimotivatsiooni kujundamisele. Selle saavutamiseks kasutatakse erinevaid aktiivõppevorme: probleem- ja uurimuslikku õpet, projektõpet, arutelu, ajurünnakuid, rollimänge, õuesõpet, õppekäike jne. Kõigis õppeetappides kasutatakse tehnoloogilisi vahendeid ja IKT võimalusi.

Uurimusliku õppega omandavad õpilased probleemide püstitamise, hüpoteeside sõnastamise, töö planeerimise, vaatluste tegemise, mõõdistamise, tulemuste töötlemise, tõlgendamise ja esitamise oskused. Olulisel kohal on erinevate teabeallikate, shinterneti kasutamise ja neis leiduva teabe kriitilise hindamise oskus.

3. Füüsiline õpikeskkond

1. Praktiliste tööde läbiviimiseks korraldab kool vajaduse korral õppe rühmades.
2. Kool korraldab valdava osa õpet klassis, kus on maailmaatlaste ja Eesti atlaste komplekt (iga õpilase kohta atlas) ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogilised demonstratsioonivahendid õpetajale.
3. Kool võimaldab ainekavas nimetatud praktiliste tööde tegemiseks vajalikud vahendid ja materjalid ning demonstratsioonivahendid.
4. Kool võimaldab sobivad hoiutingimused praktiliste tööde ja demonstratsioonide tegemiseks ning vajalike materjalide kogumiseks ja säilitamiseks.
5. Kool võimaldab kooli õppekava järgi vähemalt korra õppeaastas õpet väljaspool kooli territooriumi (looduskeskkonnas, muuseumis jne).
6. Kool võimaldab ainekava järgi õppida arvutiklassis, kus saab teha ainekavas loetletud töid.

4. Hindamine

Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest. Hinnatakse õpilase teadmisi ja oskusi suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja/või praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekavaga taotletavatele õpitulemustele. Õpitulemusi hinnatakse sõnaliste hinnangute ja numbriliste hinnetega. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata. Õpitulemuste kontrollimise vormid peavad olema mitmekesised ning vastavuses õpitulemustega. Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamise kriteeriumid.

Geograafia õpitulemusi hinnates on oluline hinnata nii erinevate mõtlemistasandite arendamist geograafia kontekstis kui ka uurimuslike ja otsuste tegemise oskuste arendamist. Nende suhe hinde moodustumisel võiks kujuneda vastavalt 80% ja 20%. Mõtlemistasandite arendamisel

peaks 50% hindest moodustama madalamat järku ning 50% kõrgemat järku mõtlemistasandite oskuste rakendamist eeldavad ülesanded. Uurimuslikke oskusi võib hinnata nii terviklike uurimuslike tööde käigus kui ka üksikuid oskusi eraldi arendades. Põhikoolis arendatavad peamised uurimuslikud oskused on probleemi sõnastamise, taustinfo kogumise, uurimisküsimuste sõnastamise, mõõtmise, andmekogumise, täpsuse tagamise, ohutusnõuete järgimise, tabelite ja diagrammide koostamise ning analüüsi, järelduste tegemise ning tulemuste esitamise oskused.

Geograafia 7. klass, 1 tund nädalas, kokku 35 tundi

Kohustusliku teema maht (tundides)	Õpitulemused	Metoodid	Lõimumine	Hindamine
<p>KAARDI-ÕPETUS (10t.)</p> <p>1. Geograafia sisu ja uurimismeetodid. (1 tund)</p> <p>2. Maa kuju ja suurus. (1 tund)</p> <p>3. Kaartide mitmekesisus ja otstarve. Üldgeograafilised ja temaatilised kaardid, sh maailma ja Euroopa poliitiline kaart. Trüki- ja arvutikaardid, sh interaktiivsed kaardid. (1 tund)</p> <p>4. Mõõtkava, vahemaade mõõtkava, looduses ja kaardil. (2 tundi)</p>	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) leiab vajaliku kaardi teatmeteostest või internetist ning kasutab atlase kohanimede registrit; 2) määrab suundi kaardil kaardivõrgu ja looduses kompassi järgi; 3) mõõdab vahemaid kaardil erinevalt esitatud mõõtkava kasutades, määrab etteantud koha geograafilised koordinaadid ja leiab koordinaatide järgi asukoha; 4) määrab ajavööndite kaardi abil kellaaja erinevuse maakera eri kohtades; 5) kasutab trüki- ja arvutikaarte, tabeleid, graafikuid, diagramme, jooniseid, pilte ja tekste, et leida infot, kirjeldada protsesse ja nähtusi, leida nendevahelisi seoseid ning teha järeldusi. <p>Põhimõisted: plaan, kaart, üldgeograafiline ja teemakaart, arvutikaart, interaktiivne kaart, satelliidifoto, aerofoto, asimuut, leppemärgid, mõõtkava, suure- ja väikesemõõtkavaline kaart, kaardi üldistamine, poolus, paralleel, ekvaator, meridiaan, algmeridiaan, geograafiline laius, geograafiline pikkus, geograafilised koordinaadid, kaardivõrk, ajavöönd,</p>	<p>Õppevahendid: gloobus; kaardid: suuremõõtkavaline kodukoha (linna või valla) kaart, teedekaart, Eesti põhikaart ja üldgeograafiline kaart, turismikaardid, ajalooline kaart; mõõdistamisvahendid: kompass, 1 m mõõdulatt, mõõdulint; internetileheküljed: http://kaart.otsing.delfi.ee/, http://kaart.postimees.ee/, http://earth.google.com, http://www.kidsgeo.com/geography-games/ (koordinaatide määramise mäng), http://d-maps.com/index.php?lang=en (kontuurkaardid), Kooligeograafia koduleht http://www.geo.ut.ee/kooligeo/Lingid/Lingid_interaktiivsed_kaardid.htm (interaktiivsed kaardid).Atlasest või internetist vajaliku kaardi leidmine, kohanimede registri kasutamine.</p> <p>Meetodid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kaartide võrdlemine 	<p>matemaatika: mõõtkava, mõõtühikute kasutamine ja teisendamine, diagrammi lugemine ja koostamine, skaala ja plaani koostamine; ajalugu: geograafia areng, maadeavastused, ajaloos kasutatavad kaardid; eesti keel: kohanimede õigekiri, suur algustäht; võõrkeel: sõnavara täienemine mitmesuguste infoallikatega töötamisel; kehaline kasvatus: orienteerumine maastikul.</p>	<p>Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest ja Valga Põhikooli hindamis-juhendist. Hinnatakse õpilase teadmisi ja oskusi suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja/või praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekavaga taotletavatele õpitulemustele. Õpitulemuse hinnatakse sõnaliste hinnangute ja numbriliste hinnetega. Kirjalikke</p>

<p>5. Suundade määramine looduses ja kaardil. (1 tund)</p> <p>6. Asukoht ja selle määramine, geograafilised koordinaadid. (2 tundi)</p> <p>7. Ajavööndid.(2 tundi)</p>	<p>maailmaaeg, vööndiaeg, kohalik päikeseaeg, kuupäevaraja.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Suundade määramine kaardil kaardivõrgu abil ja looduses kompassi abil. • Vahemaade mõõtmine ja mõõtkava abil vahemaade leidmine erineva mõõtkavaga kaartidel • Geograafiliste koordinaatide määramine ja koha leidmine etteantud koordinaatide järgi • Kellaaja erinevuste määramine ajavööndite kaardi abil. • Kaardi abil etteantud paiga asukoha iseloomustamine, nõrgemate õpilaste puhul on soovitatav kasutada etteantud kava (asend ekvaatori ja algmeridiaani suhtes, asend mandril või maailmajaos, asend ookeanide/merede suhtes, riik või selle osa jne). <p>Välitööd: ilmakaarte ja asimuudi määramine kompassiga, Päikese näiva asendi seostamine ilmakaare ja kellaajaga, kaardi orienteerimine, kaardi järgi liikumine.</p>		<p>ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu.</p> <p>Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamise kriteeriumid.</p>
<p>GEOLOOGIA (9t)</p> <p>1. Maa siseehitus.(1 tund)</p> <p>2. Kivimid ja nende teke.(2 tundi)</p>	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kirjeldab jooniste abil Maa siseehitust ja toob näiteid selle uurimise võimalustest; 2. iseloomustab etteantud jooniste ja kaartide järgi laamade liikumist ning laamade servaaladel esinevaid geoloogilisi protsesse: vulkanismi, maavärinaid, 	<p>Õppevahendid: maailma atlase tektoonika ja keskkonnakatastroofide kaart, teatmeteosed, uudisartiklid ajalehtedest või ajakirjadest maavärinate ja vulkaanipursete kohta, MTÜ GEOGUIDE BALTOSCANDIA DVD-de komplekt, kivimite ja setete näidised (graniit, liivakivi, paekivi,</p>	<p>loodusõpetus: aine tihedus ja mass, temperatuur, sulamine, tahkumine, sulamistemperatuur, soojusülekanne liigid, konvektsioon,</p>	<p>Vt. eelmist</p>

<p>3. Laamad ja laamade liikumine.(3 tundi)</p> <p>4. Maavärinad ja vulkaanid. Inimeste elu ja majandustegevus seismilistes piirkondades.(3 tundi)</p>	<p>pinnavormide ja kivimite teket ning muutumist;</p> <p>3. teab maavärinate ja vulkaanipursete tekkepõhjusi, näitab kaardil nende peamisi esinemispiirkondi, toob näiteid tagajärgede kohta ning oskab võimaliku ohu puhul käituda;</p> <p>4. toob näiteid inimeste elu ja majandustegevuse kohta seismilistes ning vulkaanilistes piirkondades;</p> <p>5. selgitab kivimite murenemist, murendmaterjali ärakannet ja settimist ning sette- ja tardkivimite teket;</p> <p>6. iseloomustab ja tunneb nii looduses kui ka pildil ära liiva, kruusa, savi, moreeni, graniidi, liivakivi, lubjakivi, põlevkivi ja kivisöe ning toob näiteid nende kasutamise kohta;</p> <p>7. mõistab geoloogiliste uuringute vajalikkust ja omab ettekujutust geoloogide tööst.</p> <p>Põhimõisted: maakoor, vahevöö, tuum, mandriline ja ookeaniline maakoor, laam, kurrutus, magma, vulkaan, magmakolle, vulkaani lõõr, kraater, laava, tegutsev ja kustunud vulkaan, kuumaveeallikas, geiser, maavärin, murrang, seismilised lained, epitsenter, fookus, tsunami, murenemine, murendmaterjal, sete, settekivim, tardkivim, paljand, kivistis ehk fossiil</p>	<p>põlevkivi, liiv, savi, kruus, moreen, turvas); animatsioonid internetist (lingid Kooligeograafia kodulehelt): http://www.geo.ut.ee/kooligeo/linkgeoologia.php3, http://earthquake.usgs.gov, http://www.gi.ee/geomoodulid/ (eestikeelsed geoloogiamoodulid), http://www.uky.edu/AS/Geology/howell/goodies/elearning/module04swf.swf (head animatsioonid laamade liikumise erijuhtude kohta), http://www.educyclopedia.be/education/geology.htm (mitmekesine animatsioonide valik), http://whs.moodledo.co.uk/course/view.php?id=1365, kivimiringe animatsioonid internetilehtedel http://www.teachersdomain.org/ext/ess05_int_rockcycle/index.html; http://www.geolsoc.org.uk/gsl/site/GSL/lang/en/page3892.html; http://www.learner.org/interactives/rockcycle/diagram.html – kivimiringe interaktiivne test</p> <p>Meetodid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jooniste abil Maa siseehituse iseloomustamine; ookeanilise ja mandrilise maakoore võrdlemine • Kaardi abil laamade liikumise, maavärinate ja vulkaanide leviku iseloomustamine; jooniste abil 	<p>soojuspaisumine; 8. kl füüsika: aine tihedus ja rõhk, 9. kl füüsika: lained; ainete olekute muutused; ajalugu: katastroofilised maavärinad ja vulkaanipursked minevikus; bioloogia: fossiilid; matemaatika: andmete kogumine, tõlgendamine ja esitamine; võõrkeel: sõnavara täienemine mitmesuguste infoallikatega töötamisel</p>	
--	---	---	--	--

		<p>laamade liikumisega kaasnevate geoloogiliste protsesside selgitamine</p> <ul style="list-style-type: none"> • Näidiste ja piltide abil kivimite ja setetega tutvumine, nende iseloomustamine ja võrdlemine. • Filmi või animatsiooni vaatamine laamade liikumise, maaväriinate, vulkaanide ja kivimite tekke kohta. <ul style="list-style-type: none"> • Maaväriinate ja vulkaanipursete võimalike otseste ja kaudsete tagajärgede üle arutlemine paaris- või rühmatööna. • Teabeallikatest maaväriinate ja vulkaanide kohta info otsimine, tõlgendamine ja kaasõpilastele esitlemine. 		
PINNAMOOD (9t) 1. Pinnavormid ja pinnamood. (1 tund) 2. Pinnamoe kujutamine kaartidel. (1 tund) 3. Mäestikud ja mägis-maad. (2 tund) 4. Tasandikud (2 tund)	Õpilane: 1. on omandanud ülevaate maailma mägisema ja tasasema reljeefiga piirkondadest, nimetab ning leiab kaardil mäestikud, mägismaad, kõrgemad tipud ja tasandikud (kiltmaad, lauskmaad, madalikud, alamikud); 2. iseloomustab suuremõotkavalise kaardi järgi pinnavorme ja pinnamoodi; 3. iseloomustab piltide, jooniste ja kaardi järgi etteantud koha pinnamoodi ning pinnavorme; 4. kirjeldab joonise ja kaardi järgi maailmamere põhjareljeefi ning seostab	Õppevahendid: üldgeograafiline ja suuremõotkavaline kaart, künka mudel, laa kaart, teatmeteosed, pildid, uudisartiklid. Meetodid:: <ul style="list-style-type: none"> • Suuremõotkavalise kaardi abil pinnamoe ja pinnavormide iseloomustamine • Üldgeograafilise kaardi, jooniste ja piltide abil pinnamoe ja pinnavormide iseloomustamine • Mäestike/tasandike võrdlemine piltide ja kaardi abil rühma- või paaristöona, nt konkreetse noore ja vana mäestiku, madaliku ja kiltmaa 	Füüsika: soojuspaisumine murenemisprotsessis ; ajalugu: pinnamoe mõju asustuse kujunemisele, ajaloosündmustega seotud konkreetsete pinnavormide (Skandinaavia mäestik, Alpid, Püreneed jmt) leidmine kaardilt; kehaline kasvatus: pinnamoe lugemine	Vt. eelmist

<p>5. Maailmamere põhjareljeef (1 tund)</p> <p>Pinnamoe ja pinna-vormide muutumine aja jooksul. (2 tundi</p>	<p>ookeani keskaheliku ja süvikute paiknemise laamade liikumisega;</p> <p>5. toob näiteid pinnavormide ja pinnamoe muutumisest erinevate tegurite (murenemise, tuule, vee, inimtegevuse) toimet;</p> <p>6. toob näiteid inimeste elu ja majandustegevuse kohta mägistel ja tasastel aladel, mägedes liikumisega kaasnevatest riskidest ning nende vältimise võimalustest.</p> <p>Põhimõisted: pinnamood ehk reljeef, samakõrgusjoon ehk horisontaal, absoluutne kõrgus, suhteline kõrgus, profiiljoon, pinnavorm, mägi, mäeahelik, mäestik, mägismaa, tasandik, kiltmaa, madalik, alamik, mandrilava, mandrinõlv, ookeani keskmäestik, süvik, erosioon, uhtorg.</p> <p>Kohanimed:</p> <p><u>Mäestikud:</u> Skandinaavia, Alpid, Apenniinid, Püreneed, Uural, Kaukasus, Himaalaja, Andid, Kordiljeerid, Kaljumäestik, Apalatsid, Suur Veelahkmeahelik, Atlas.</p> <p><u>Mägismaad:</u> Tiibet, Brasiilia, Etioopia.</p> <p><u>Tasandikud:</u> Ida-Euroopa lauskmaa, Lääne-Siber lauskmaa, Kaspia alamik, Suur-Hiina tasandik, Mississipi madalik, Amazonase madalik, Kesk-kiltmaa, Mehhiko kiltmaa, Ida-Aafrika kiltmaa, S kiltmaa.</p>	<p>võrdlemine Pinnavormide mõistekaardi koostamine.</p> <ul style="list-style-type: none"> Töö maailma üldgeograafilise kaardiga, kaardilt mäestike, mägismaade, kõrgemate tippude, tasandike (kiltmaad, lauskmaad, madalikud, alamikud) leidmine ja nende märkimine kontuurkaardile. 	<p>orienteerumiskaardil t ja sellega arvestamine raja läbimisel; läbiv teema – turvalisus: nõlvakalle ja liiklus.</p>	
<p>RAHVASTIK (4t.)</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1. iseloomustab etteantud riigi geograafilist asendit;</p>	<p>Õppevahendid: kaardid: maailma ja Euroopa poliitiline kaart, rahvastiku tiheduse kaardid, sh Eesti rahvastiku</p>	<p>ajalugu: maailma poliitiline kaart, inimasustus eri</p>	<p>Vt. eelmist</p>

<p>1. Maaillma rahvaarv ja selle muutumineRahvastiku paiknemine ja tihedus. Linnastumine</p> <p>2. Erinevad rassid ja rahvad. (1 tund)</p> <p>3. Riigid maailma kaardil. (2 tundi)</p>	<p>2. nimetab ning näitab maailmakaardil suuremaid riike ja linnu;</p> <p>3. toob näiteid rahvaste kultuurilise mitmekesisuse kohta ning väärtustab eri rahvaste keelt ja traditsioone;</p> <p>4. leiab kaardilt ja nimetab maailma tihedamalt ja hõredamalt asustatud alad ning iseloomustab rahvastiku paiknemist etteantud riigis;</p> <p>5. iseloomustab kaardi ja jooniste järgi maailma või mõne piirkonna rahvaarvu muutumist;</p> <p>kirjeldab linnastumist, toob näiteid linnastumise põhjuste ja linnastumisega kaasnevate probleemide kohta.</p> <p>Põhimõisted: riik, poliitiline kaart, geograafiline asend, rahvastik, rass, rahvastiku tihedus, linnastumine, linn, linnastu.</p> <p>Kohanimed: <u>Mandrid:</u> Euraasia, Põhja-Ameerika, Lõuna-Ameerika, Aafrika, Austraalia, Antarktis. <u>Riigid:</u> Euroopa riigid + Venemaa, Kasahstan, Jaapan, Hiina, India, Indoneesia, Austraalia, Brasiilia, Tšiili, Argentina, USA, Kanada, Mehhiko, Nigeeria, Sudaan, Egiptus, Maroko, Tuneesia. <u>Linnad:</u> Euroopa riikide pealinnad + Moskva, Peking, Shanghai, Tokyo, Mumbai, Kolkata, Manila, Jakarta, Kairo, Lagos, New York, Los Angeles, Mexico, São Paulo, Buenos Aires.</p>	<p>tiheduse kaart, rasside, keelte, rahvaste kaardid; internetileheküljed: http://www.stat.ee/files/koolinurk/ (analüüsitakse jooniste tegemist); http://whs.moodledo.co.uk/course/view.php?id=1365; http://www.purposegames.com/game/countries-europe-quiz; http://www.purposegames.com/game/259 (interaktiivsed testid – riigid, linnad)õrgematele õpilastele anda iseloomustuse/analüüsi kava, märksõnad). Meetodid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Riigi geograafilise asendi iseloomustamine kaardi abil (nõrgematele õpilastele anda kava). • Mandrite ning suuremate riikide ja linnade näitamine maailma poliitilisel kaardil ning märkimine kontuurkaardile. • Etteantud andmete põhjal mõne piirkonna või riigi rahvaarvu muutumise iseloomustamine ja piirkondade võrdlemine. • Rühma- või paaristööna kaardi abil piirkondade/riikide rahvastiku tiheduse iseloomustamine/võrdlemine, asustuse paiknemist mõjutavate tegurite analüüsimine. • Teabeallikatest info otsimine rahvaste kultuuri ja traditsioonide 	<p>regioonides, linnade paiknemine ja teke; matemaatika: diagrammide analüüs, osatähtsuse protsent, töö arvandmetega, IT-andmete kogumine, tõlgendamine ja esitamine; võõrkeel: sõnavara täienemine võõrkeelsete materjalidega töötamisel, kohanimede õigekiri ja hääldamine.</p>	
--	--	---	---	--

		kohta, selle esitlemine kaasõpilastele. <ul style="list-style-type: none"> • Diagrammide ja graafikute lugemisoskuse harjutamine (nõrgematele õpilastele anda iseloomustuse/analüüsi kava, märksõnad). 		
--	--	---	--	--

Väljundipõhised õpitulemused

Õpitulemused	Algtase	Kesktaase	Kõrgtaase
KAARDIÕPETUS Leiab vajaliku kaardi teatmeteostest või internetist ning kasutab atlase kohanimede registrit	Tead, kuidas leida vajaliku kaarti teatmeteostest või internetist ning selgitad, kuidas kasutada atlase kohanimede registrit.	Leiad vajaliku kaardi teatmeteostest või internetist ning kasutad atlase kohanimede registrit.	Oskad leida vajaliku kaardi teatmeteostest või internetist ning kasutad atlase kohanimede registrit erinevate ülesannete lahendamisel ja oskad võrrelda omavahel erinevaid kaarte.
Mõõdab vahemaid kaardil esitatud mõõtkava kasutades	Tuled toime vahemaa leidmisega võrdlusmõõtkava abil.	Oskad mõõtkava abil vahemaade leidmist erineva mõõtkavaga kaartidel.	Mõõdab vahemaid kaardil erinevalt esitatud mõõtkava kasutades ning looduses sammupaari abil.
Määrab etteantud koha Geograafilised koordinaadid ja leiab koordinaatide järgi asukoha.	Oskad määrata etteantud koha Geograafilised koordinaadid, mis jäävad kaardile joonistatud meridiaanidele ja paralleelidele.	Oskad määrata etteantud koha Geograafilised koordinaadid ja leiad koordinaatide järgi asukoha.	Oskad määrata etteantud koha geograafilised koordinaadid ja leiad koordinaatide järgi asukoha. Lahendad erinevaid ülesandeid kasutades erinevaid kaarte.

Määrab ajavööndite kaardi abil kellaaja erinevuse maakera eri kohtades	Tead, mis on ajavööndid ja selgitad, kuidas määrata ajavööndite kaardi abil kellaega maakera eri kohtades.	Oskad määrata ajavööndite kaardi abil kellaaja erinevust maakera eri kohtades.	Oskad määrata ja võrrelda ajavööndite kaardi abil kellaaja erinevust maakera eri kohtades.
GEOLOOGIA JA PINNAMOOD Iseloomustab etteantud jooniste ja kaartide järgi laamade liikumist ning laamade servaaladel esinevaid geoloogilisi protsesse	Selgitad jooniste ja kaartide abil Laamade liikumisega kaasnevaid geoloogilisi protsesse (anda vastuste valikuvõimalus). Kirjeldad tagajärgi pildi abil.	Oskad jooniste ja kaartide abil laamade liikumisega kaasnevaid geoloogilisi protsesse selgitada.	Oskad jooniste ja kaartide abil laamade liikumisega kaasnevaid geoloogilisi protsesse selgitada, tead nende tekkepõhjust ja tagajärgi (ühiskondlikke ja majanduslikke mõjusid).
Nimetab ning leiab kaardil mäestikud, mägismaad, kõrgemad tipud ja tasandikud.	Oskad kaardilt leida mäestike ja kanda neid kontuurkaardile. Oskad kava või märksõnade abil neid ka iseloomustada.	Oskad nimetada mäestikke, mägismaid, kõrgemaid tippe ja tasandikke ja kanda neid kontuurkaardile. Võrdled neid piltide ja kaardi abil rühma või paaristööna.	Oskad nimetada mäestikke, mägismaid, kõrgemad tippe ja tasandikke ja kanda neid kontuurkaardile. Oskad neid ka võrrelda ja iseloomustada.
Kirjeldab maailmamere põhjareljeefi.	Kirjeldad joonise ja kaardi järgi Maailmamere põhjareljeefi.	Oskad kirjeldada maailmamere põhjareljeefi.	Kirjeldad joonise ja kaardi järgi maailmamere põhjareljeefi ning seostad ookeani keskaheliku ja süvikute paiknemise laamade liikumisega.
RAHVASTIK Iseloomustab etteantud riigi geograafilist asendit	Oskad iseloomustada riigi geograafilist asendit kava abil.	Oskad iseloomustada riigi geograafilist asendit kaardi abil.	Oskad iseloomustada ja kasutada erinevaid andmeid riigi geograafilise asendi iseloomustamiseks.
Nimetab ning näitab Maailmakaardil mandreid suuremaid riike ja linnu.	Oskad nimetada ning näidata Maailmakaardil suuremaid riike ja linnu. Mandrid kannad kontuurkaardile.	Oskad nimetada ning kanda kontuurkaardile mandreid, suuremaid riike ja linnu. (Nimede loetelu ette antud).	Oskad nimetada ning kanda kontuurkaardile mandreid, suuremaid riike ja linnu.

Leiab kaardilt ja nimetab maailma tihedamalt ja hõredamalt asustatud alad ning iseloomustab rahvastiku paiknemist etteantud riigis.	Kasutades kaardi abi iseloomustad rühma või paaristööna piirkondade/ riikide rahvastiku tihedust.	Tead ja leiad kaardilt maailma tihedamalt ja hõredamalt asustatud alasid ning oskad iseloomustada rahvastiku paiknemist etteantud riigis.	Piirkondade/riikide rahvastiku tiheduse iseloomustamine / võrdlemine. Analüüsid asustuse paiknemist mõjutavaid tegureid. Tood näiteid rahvaste kultuurilise mitmekesisuse kohta.
Kirjeldab linnastumist.	Selgitad linnastumist ja tood selle kohta näiteid.	Kirjeldad linnastumist, tood näiteid linnastumise põhjuste ja linnastumisega kaasnevate probleemide kohta.	Analüüsid linnastumist, tood näiteid linnastumise põhjuste ja Linnastumisega kaasnevate probleemide kohta.